

ΑΡΘΡΟ

Ανδριανού Γκουρμπάτση
Αντιστράτηγου – Υπαρχηγού ΠΣ, ε.α, Νομικού
Ειδικού Ερευνητή – Δικαστικού Πραγματογνώμονα
Διερεύνησης Εγκλημάτων Εμπρησμού

<<Ατιμώρητος ο εξ αμελείας εμπρηστής δάσους υπό τον νέο Ποινικό Κώδικα>>

Στον νέο Ποινικό Κώδικα, όπως επισημαίνεται και στην Αιτιολογική Έκθεση του Ν. 4619/2019, ήταν αναγκαίος ο εξορθολογισμός και η ανανέωσή του, ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του σύγχρονου του κοινωνικού κράτους δικαίου και στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει. Τούτο επέβαλε, μεταξύ άλλων, τη διαμόρφωση ενός συστήματος ποινικών κυρώσεων (εξορθολογισμός και εκσυγχρονισμός) που να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απόψεις για την ποινή και την αποκατάσταση της αναλογικότητας που συχνά παραβιάστηκε στον προισχύσαντα ΠΚ. Ωστόσο το σύγχρονο Ποινικό Δίκαιο επιδιώκει την αποτελεσματική προστασία των έννομων αγαθών και την ουσιαστική του προσώπου από τις παραδοσιακές καταχρήσεις της ποινικής καταστολής. Μεταξύ δε των βασικών αρχών που διέπουν τον νέο ΠΚ είναι η αρχή της επιείκειας.

Εξάλλου στο Ειδικό Μέρος και στο δέκατο τρίτο κεφάλαιο του νέου ΠΚ, όπως και στον προισχύσαντα ΠΚ, περιλαμβάνονται τα κοινώς επικίνδυνα εγκλήματα, μεταξύ των οποίων και οι νομοτυπικές μορφές του εμπρησμού (κοινός εμπρησμός και εμπρησμός δάσους). Μεταξύ των σημαντικών αλλαγών που έγιναν στα εγκλήματα του ως άνω κεφαλαίου είναι και η εκλογίκευση των ποινών, η οποία διακρίνει τα εγκλήματα του κεφαλαίου αυτού σε δύο κατηγορίες ανάλογα με την κλίμακα διαβάθμισης των ποινών τους, οι οποίες αντανακλούν και την ειδικότερη απαξία τους σε σχέση με τη δυναμική της προσβολής που συνδέεται με αυτά, καθώς επίσης το αξιόποιο συνδέθηκε με την πρόκληση κινδύνου. Υπό αυτά τα χαρακτηριστικά οι διατάξεις του εμπρησμού (άρθρο 264) και εμπρησμού σε δάση (άρθρο 265) του νέου ΠΚ είναι ευμενέστερες σε σχέση με τις αντίστοιχες του προισχύσαντος ΠΚ.

Πιο συγκεκριμένα χαρακτηριστικό πρόσφατο παράδειγμα επιεικέστερης κατά την νέο ΠΚ αντιμετώπισης του υπαίτιου για την εξ αμελείας πρόκληση της πυρκαγιάς στις 19 Μαΐου 2021, που ξεκίνησε από τον Σχίνο Κορινθίας και εξαπλώθηκε μέχρι και το Αλεποχώρι Δήμου Μεγαρέων Αττικής και είχε ως αποτέλεσμα την αποτέφρωση περίπου 72.000 στρεμμάτων δάσους και δασικής έκτασης καθώς και αγροτικής / γεωργικής έκτασης και ζημιές σε περίπου 380 κατοικίες και ζωικό κεφάλαιο, αν πράγματι ξεκίνησε από την καύση υπολειμμάτων καλλιεργειών από άτομο, όπως

ανέφερε σε σχετική δήλωσή του ο Υφυπουργός Πολιτικής Προστασίας κ. Χαρδαλιάς. Για τον υπαίτιο λοιπόν της πράξης του εμπρησμού δάσους από αμέλεια, δηλαδή όποιον προκαλεί πυρκαγιά σε δάσος ή δασική έκταση κατά την έννοια του νόμου ή σε έκταση που έχει νόμιμα κηρυχθεί δασωτέα ή αναδασωτέα (άρθρα 28 και 265, παρ. 3 και 1 ΠΚ), προβλέπεται ποινή φυλάκισης από 10 ημέρες έως 5 έτη. Αν ωστόσο, ο υπαίτιος της πράξης του εμπρησμού δάσους από αμέλεια, με τη θέλησή του αποτρέψει τον κίνδυνο ή με την γρήγορη αναγγελία του προς τις αρχές δώσει αφορμή για την αποτροπή του, δηλαδή επιδειξεί, έμπρακτη μετάνοια, κατά το άρθρο 289 παρ. 1 ΠΚ, **εξαλείφεται το αξιόποιο της ως άνω πράξης (υποχρεωτικό λόγος ατιμωρησίας)**. Στο ανωτέρω λοιπόν χαρακτηριστικό παράδειγμα της καταστροφικής πυρκαγιάς στα Γεράνεια Όρη, αν ο φερόμενος ως δράστης έχει π.χ. πάρει ο ίδιος αμέσως με την πρόκληση της πυρκαγιάς τηλέφωνο στην Πυροσβεστική Υπηρεσία (199) κι έχει αναγγείλει το περιστατικό, έχει τελέσει μεν, κατ' αρχήν, άδικη και καταλογιστή πράξη, για την οποία όμως θα παραμείνει τελικά (υποχρεωτικά) ατιμώρητος, αφού εξαλείφεται το αξιόποιο της πράξης του. Το ίδιο ακριβώς θα συμβεί κι αν με την (ελεύθερη) θέληση του αποτρέψει τον κίνδυνο. Αντιλαμβάνεται λοιπόν κανείς το βαθμό επιείκειας των διατάξεων για το αδίκημα του εμπρησμού δάσους από αμέλεια υπό τον νέο ΠΚ σε σχέση με τις αντίστοιχες διατάξεις του προισχύσαντος ΠΚ (προβλέπονταν πλαίσιο ποινής φυλάκισης τουλάχιστον δύο έως πέντε ετών και χρηματική ποινή από 2.900 μέχρι 29.000 ευρώ, ενώ μετατροπή της ποινής που επιβλήθηκε δεν επιτρέπονταν), αφού όποιος προκαλεί από αμέλεια πυρκαγιά σε δάσος ή δασική έκταση, υπό το νέο νομοθετικό πλαίσιο, παραμένει ατιμώρητος για την πράξη του ανεξάρτητα από το μέγεθος της δυσεπανόρθωτης βλάβης που έχει προκαλέσει, εκτός από την ιδιοκτησία ατόμων και στο δασικό πλούτο της χώρας. Περαιτέρω, και σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου ως άνω άρθρου 289 ΠΚ, το δικαστήριο μπορεί να κρίνει την ίδια ως άνω πράξη ατιμώρητη, αν ο υπαίτιος με τη θέλησή του αποτρέψει την εξέλιξη του κινδύνου ή με τη γρήγορη αναγγελία του προς τις αρχές δώσει αφορμή για την αποτροπή της **(δυνητική) δικαστική άφεση της ποινής**.

Κρίνεται λοιπόν σκόπιμο ενόψει της αναμενόμενης τροποποίησης των διατάξεων του ποινικού κώδικα, η Επιτροπή Παρακολούθησης του νέου ΠΚ, να προβεί στην **αυστηροποίηση των διατάξεων του άρθρου 265 ΠΚ**, με τον επανακαθορισμό του πλαισίου ποινής για την πράξη του εμπρησμού σε δάση από αμέλεια (φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή) και τη μη εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 289 παρ. 1 ΠΚ για την έμπρακτη μετάνοια στο αδίκημα αυτό. Να τύχει μόνον εφαρμογής η παρ. 2 του ίδιου ως άνω άρθρου για τη δικαστική άφεση της ποινής.